

СТЕЧЕНЬ-ЛЮТИЙ -
2019

ЮРФАКТИ ПЛЮС

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
ІФ № 580 – 148Р від 24. 11. 2011 р.

68 (82)

Інтерес як критерій розмежування юридичних осіб публічного та приват- ного права: перспективи застосування

Запроваджений у рамках ст. 81 ЦК України поділ юридичних осіб на юридичні особи публічного та приватного права у вітчизняній цивілістиці сприймається доволі позитивно. Така ситуація є цілком об'єктивною, адже цінність окресленого підходу полягає передусім у спробі впорядкувати цивільно-правове становище юридичних осіб публічного права. зазначена класифікація носить до певної міри незавершений характер, адже сьогодні на законодавчому рівні так і не вирішеними є питання щодо правового режиму майна юридичних осіб публічного права, меж участі в цивільному обороті, специфіки цивільно-правової відповідальності, особливостей інтересу та багатьох інших рис.

стор.5

8 лютого 2019 року відбувся КРУГЛИЙ СТІЛ ПО ОБГОВОРЕННЮ ПИТАНЬ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Булінг: поняття та види

Активні зміни в політичній, економічній, соціальній сферах людської життєдіяльності, інтенсивна інформатизація та комп'ютеризація суспільних відносин призводить водночас і до підвищення рівня агресивності та конфліктності в міжособистісних відносинах. Недоліки та прорахунки в побудові таких відносин яскраво проявляються першочергово в шкільному середовищі та побудові міжособистісних відносин учнівської молоді. Останнім часом можемо спостерігати активне збільшення кількості випадків проявів насильства (фізичного чи психологічного) в навчальних закладах.

стор.3

У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ:

Яремак З. В.

**Особливості примусового виконання
зобов'язань в іноземній валюті (ч. 2).**

Мороз Г. В.

**Щодо принципу єдності юридичної долі
земельної ділянки та розташованих на
ній будівель або споруд**

Наші координатори

ЛОГВИНОВА Марія Володимирівна, СІЩУК Ліліана Василівна,
МИКИТИН Юрій Іванович,
ЗОЗУЛЯК Ольга Ігорівна, ЗІНИЧ Любомир Васильович,
ШПІЛЯРЕВИЧ Вікторія Вікторівна, СХАБ-БУЧИНСЬКА
Тетяна Ярославівна, ГРИШКО Уляна Петрівна,
КОЗИЧ Ігор Васильович, КВАСНИЦЯ Степан Мирославович

Хто ми? Редколегія

Жукевич Марія – 5 курс, Моначин Вікторія – 4 курс,
Сікора Вікторія – 5 курс, Харишин Марія – 3 курс, Яшан Вікторія – 3 курс.

• Офіційний сайт – www.law.pu.if.ua

• Прикарпатський правничий клуб у Facebook – <http://www.facebook.com/pr.law.club>

• Юр ТВ на Youtube <http://www.youtube.com/user/TvFemida>

**8 лютого 2019 року відбувся
КРУГЛИЙ СТІЛ ПО ОБГОВОРЕННЮ ПИТАНЬ
РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО
КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ**

8 лютого на базі Навчально-наукового Юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Навчально-наукова лабораторія дослідження проблем політики в сфері боротьби зі злочинністю разом із Західним регіональним центром НАПрНУ України та Івано-Франківським обласним осередком Громадської організації «Всеукраїнська асоціація кримінального права» провели круглий стіл по обговоренню питань реформування законодавства про кримінальну відповідальність.

Відкрив роботу науково-практичного заходу завідувач кафедри кримінального права Навчально-наукового Юридичного інституту, доктор юридичних наук, професор Фріс Павло Львович, який привітав гостей круглого столу та акцентував увагу на актуальності та необхідності його проведення за спільною участю науковців, і практичних працівників суду, і органів кримінальної юстиції, яка

обумовлена початком роботи з розроблення теоретичної моделі нової редакції Кримінального кодексу України, першим кроком на шляху підготовки якої є розробка концепції наступного Кримінального кодексу України.

У процесі проведення круглого столу предметом обговорення були питання щодо визначення назви наступного закону про кримінальну відповідальність; загальних принципів побудови наступного закону про кримінальну відповідальність; кола джерел кримінального права; кримінального правопорушення як підстави кримінальної відповідальності: його поняття та видів; суб'єкта, який підлягає кримінальній відповідальності; покарання, його видів та системи покарань; інших заходів кримінально-правового характеру, їх видів та принципових відмінностей від покарання; необхідності закріплення правил кваліфікації кримінальних правопорушень та інших зна-

чимих для кримінального права юридичних фактів; принципів, загальних засад та спеціальних правил призначення покарання

та інших заходів кримінально-правового характеру; загальних положень та окремих підстав звільнення від покарання та його заміни; системи і структури наступного Кримінального кодексу України; основних принципів та правил криміналізації діянь та пеналізації кримінальних правопорушень тощо.

За результатами динамічної дискусії та плідної співпраці між науково-педагогічними та практичними працівниками вдалося виробити конструктивні пропозиції, які є принципово важливими для концепції наступного Кримінального кодексу України.

Moris Group – це юридична компанія, що надає комплексні кваліфіковані послуги в галузі українського та міжнародного права.

Представництво в Івано-Франківську
Україна, 76000, м. Івано-Франківськ
вул. Чорновола, 23
тел.: (0342) 77-73-78

Головний офіс у м. Києві
Україна, 01010, м. Київ
вул. Московська, 8-6
тел.: (044) 359-03-05; (044) 359-03-6
факс: (044) 359-03-05

Булінг: поняття та види

Активні зміни в політичній, економічній, соціальній сферах людської життєдіяльності, інтенсивна інформатизація та комп'ютеризація суспільних відносин призводить водночас і до підвищення рівня агресивності та конфліктності в міжособистісних відносинах. Недоліки та прорахунки в побудові таких відносин яскраво проявляються першочергово в шкільному середовищі та побудові міжособистісних відносин учнівської молоді. Останнім часом можемо спостерігати активне збільшення кількості випадків проявів насильства (фізичного чи психологічного) в навчальних закладах. Особливого розповсюдження набувають випадки систематичного та довготривалого негативного впливу учнів один на одного, у тому числі із залученням великої кількості учасників. У психологічній та педагогічній літературі таке явище отримало назву «булінг», а сьогодні це поняття стало визнаним міжнародним терміном. Булінг як негативне явище вивчалася в першу чергу з точки зору психології та педагогіки. І лише віднедавна на це явище почали звертати увагу юристи. Це зумовлено в першу чергу активністю розвитку цього негативного явища, збільшення небезпеки впливу негативних наслідків для подальшого соціально-психологічного розвитку молоді особи. Все частіше в соціальних мережах поширюються відео з випадками відкритого фізичного насильства учнів один до одного за участю великої кількості спостерігачів. Саме тому необхідність усебічного дослідження явища булінгу, визначення його ознак, особливостей дій учасників про-

цесу, розробка та впровадження ефективних заходів запобігання даному явищу, належне законодавче забезпечення системи запобігання булінгу зумовлює актуальність даної проблематики. Сьогодні в Україні вперше проблема булінгу отримала законодавче «визнання» із закріпленням поняття булінгу, ознак цього явища, визначення заходів запобігання та суб'єктів запобігання, а також відповідальності за булінг. 19 січня 2019 року набув чинності

Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». Однак вказані зміни не розв'язали усіх проблем та питань, пов'язаних з цим явищем, законодавче регулювання повинно вдосконалюватися та розвиватися для максимального запобігання булінгу.

Шкільне насильство (психологічне та фізичне) завжди було предметом особливої уваги науковців різних сфер. Булінг як явище почало досліджуватись з 70-х років XX століття. Одним із засновників даного напрямку досліджень є шведський психолог Ден Ольвеус. У подальшому його думку розвивали вчені з США, Австралії, Норвегії, Швеції, Великої Британії, Німеччини, України та ін.

В першу чергу варто

відзначити, що, окрім терміну «булінг» для позначення даного явища, вживаються терміни «цькування», «третирування». Так, згідно з Великим тлумачним словником сучасної української мови в переносному значенні цькувати – це переслідувати кого-небудь різними нападами, наклепами і т. ін., знущатися з когось; підмовляти до ворожих дій, підбурювати проти когось. Відповідно до вищезазначеного Словника, третирувати – це виявляти зневагу до когочь, поводитися безцеремонно, не рахуватися з кимось.

Варто відзначити, що в Україні немає однозначності щодо вживання терміну «булінг» та його змісту. Так, у первинній редакції Закону №2657-VIII пропонувалося вживати термін «булінг» наступного змісту: булінг, тобто моральне, або фізичне насильство, агресія у будь-якій формі, або будь-які інші дії, учинені з метою викликати страх, тривогу, підпорядкувати особу своїм інтересам, що мають ознаки свідомого жорстокого ставлення. Однак у ході подальшого обговорення та врахування позицій експертних установ було прийнято рішення про вживання терміну «булінг» разом з терміном «цькування». Так, згідно з прийнятим Законом булінг (цькування) – це діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, унаслідок чого могла бути чи була заподіяна шко-

да психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Дослівно булінг від англ. *Bulling, bully* – хуліган, забіяка, задира, грубіян. На думку Губко А. А., булінг – це специфічна соціальна ситуація, яка виникає в групі та заснована на порушеннях у соціальних стосунках, яка передбачає специфічну групову динаміку (з перерозподілом ролей, статусів, групових норм, цінностей) та ситуацію, у якій прямо чи побічно задіяні всі члени колективу. Абсаямова К. З. та Луценко О. Л. визначає булінг як умисну поведінку, що не носить характеру самозахисту і не санкціонована нормативно-правовими актами держави, тривале фізичне або психологічне насильство з боку індивіда або групи, які мають певні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо) відносно індивіда, і яке відбувається переважно в організованих колективах з певною особою метою (наприклад, бажання заслужити авторитет). На думку Д. Ольвеуса, явище булінгу носить колективний характер та засноване на соціальних стосунках у групі. Явище булінгу включає три важливі компоненти: булінг є агресивною поведінкою, що включає в себе небажані, негативні дії; булінг є явищем довготривалим та систематичним; булінг характеризується нерівністю влади або сили. Явище булінгу має колективний характер і передбачає участь певної кількості учасників. У рольовій структурі булінгу виділяють агресора (булер, хуліган), жертву та спостерігачів. Агресор може бути як активним (самостійно вчиняти дії, створювати ситуації домінування над іншими), так і пасивними (підбурювати інших до активних дій, ініціювання проце-

су залякування, ігнорування чи ізоляції). Жертви ж можуть бути провокаційними (спричиняти негативні реакції оточуючих) та пасивними (схильні проявляти тривогу та хвилювання в незвичних ситуаціях).

Спостерігачі є обов'язковими учасниками булінгу, оскільки саме на них повинні вплинути результати булінгу для самоствердження та самовираження агресора у відповідній групі, установлення лідерських позицій чи досягнення певних ділей у групі. Вони можуть нейтрально-байдуже ставитися до ситуації, позитивно або негативно сприймати ситуацію булінгу. Д. Ольвеус називає чотири обставини, що сприяють поширенню булінгу: 1) соціальне наслідування (успішні дії агресора заохочують інших до подібних дій); 2) ослаблення заборон проти агресивних тенденцій (демонстрація успішності за прояв агресивної поведінки зменшує власні заборони відносно участі в агресивних атаках); 3) дифузія відповідальності; 4) повторюваність атак. Л. Ольвеус виділяє прямий (приймає форму явного, фізичного контакту, у якому на жертву відкрито напали) та непрямий (соціальна ізоляція, навмисне виключення з діяльності) булінг. Губко А. А. виділяє фізичну (умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень) та психологічну (словесні образи або погрози, переслідування, залякування, створення напруженої атмосфери для навчання з метою формування зверхнього ставлення групи до жертви) форми булінгу. Проведений узагальнений аналіз підходів до класифікації булінгу дозволяє виділити наступні його види: 1. Фізичний булінг (дії агресивного харак-

теру (побиття, штовхання, стусани, удари, побої)). 2. Соціальний булінг (створення напруженої атмосфери для навчання з метою формування зверхнього ставлення групи, навіть вчителів чи персоналу школи, до жертви, бойкот, ізоляція, переслідування). 3. Вербальний булінг (погрози, приниження, насміхання, ворожа міміка та жестикуляція, образливі прізвиська). 4. Економічний булінг (відбирання грошей і речей, пошкодження особистого майна). 5. Сексуальний булінг (принизливі жести, жарти сексуального характеру, змушування до певних негативних дій, зйомки в переодягальнях). 6. Кібербулінг (розсилання повідомлень, зображень, фото-, відеоматеріалів агресивного та образливого характеру, зламування паролів до особистих поштових скриньок чи акаунтів, пошкодження персональних даних, агресивна поведінка в чатах, соціальних мережах, а також за допомогою мобільного зв'язку). Одним із заходів запобігання булінгу Децюк Т. М. та Максьюм К. В. пропонують проведення регулярної групової та індивідуальної роботи соціальних педагогів, фахівців центрів соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, фахівців центрів психології, волонтерів, – майбутніх соціальних працівників з дітьми, молоддю, батьками та вчителями, спрямовану на виявлення та усунення наслідків булінгу та його профілактику.

Петечел О. Ю.
кандидат юридичних наук,
доцент,
доцент кафедри кримінального
права
ННЮІ

АКТУАЛЬНИЙ КОМЕНТАР

Інтерес як критерій розмежування юридичних осіб публічного та приватного права : перспективи застосування

Запроваджений у рамках ст. 81 ЦК України поділ юридичних осіб на юридичні особи публічного та приватного права у вітчизняній цивілістиці сприймається доволі позитивно. Така ситуація є цілком об'єктивною, адже цінність окресленого підходу полягає передусім у спробі впорядкувати цивільно-правове становище юридичних осіб публічного права. Але, на жаль, слід констатувати, що зазначена класифікація носить до певної міри незавершений характер, адже сьогодні на законодавчому рівні так і не вирішеними залишаються питання щодо правового режиму майна юридичних осіб публічного права, меж участі в цивільному обороті, специфіки цивільно-правової відповідальності, особливостей інтересу та багатьох інших рис. Наведені вище характеристики як критерії розмежування юридичних осіб публічного та приватного права у більшій мірі чи меншій мірі неодноразово піднімалися у працях вітчизняних цивілістів. Серед них доволі часто фігурує і критерій інтересу. Дійсно, у більшості випадків, якщо юридична особа створюється у розпорядковому порядку, то за цим стоїть суспільно корисний інтерес, якщо ж на підставі приватно-правового акта, то тут превалює приватнокорисний.

При розробці загальнотеоретичних уявлень про юридичну особу цивілісти неодноразово задавалися питанням з приводу того, що ж мотивує фізичних осіб об'єднуватись. Так виникла відома в науці цивільного права теорія інтересу, в якій через призму поняття інтересу розкривається сутність юридичної особи. Засновни-

ком окресленої концепції виступив німецький дослідник Р. Фон Іерінг. Фізичні особи, власне, і створюють юридичну особу з метою реалізації певного інтересу, який неможливо або ж складно реалізувати через правовий статус фізичної особи. Саме тому інтерес відіграє особливе значення, коли йдеться про доцільність об'єднання фізичних осіб в особу юридичну та державну реєстрацію останньої.

У загальному вигляді, якщо йдеться про створення юридичної особи публічного права, то вбачається, що в її діяльності буде реалізовуватись публічний інтерес, а якщо створюється юридична особа приватного права, місце має приватний інтерес, проте не завжди. Реалізація публічного інтересу при діяльності юридичної особи публічного права є цілком очевидною та об'єктивною. Утім, суспільно корисний (публічний) інтерес може переслідуватись не тільки державою чи територіальною громадою, а також і приватними особами.

Наведене означає, що категорія інтересу носить доволі умовний характер, оскільки в кожному публічному інтересі

може реалізуватись приватний. Так, скажімо, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб діє передусім в інтересах забезпечення стабільності банківської системи шляхом реалізації функцій гарантування вкладів та виведення неплатоспроможних банків з ринку фінансових послуг. Разом з тим вкладник, якому гарантована сума вкладів, через діяльність Фонду реалізовує свій приватний інтерес щодо повернення суми банківського вкладу та відсотків за ним. Аналогічно й громадські об'єднання, діючи в суспільних інтересах у різних сферах людської життєдіяльності і задовольняючи інтерес невизначеного кола осіб, можуть реалізовувати також інтереси окремих осіб. Навіть чітко виражений публічний інтерес зберігатиме в собі приватно-правову складову і навпаки.

Це означає, що окреслений критерій поділу носить до певної міри умовний характер і якщо слідувати виключно йому, можна помилково відносити ті чи інші юридичні особи до юридичних осіб публічного права, хоча за усіма своїми цивілістичними ознаками така юридична особа є юридичною особою приватного права. А це означає, що категорія інтересу не зможе виступити абсолютним та самодостатнім критерієм при поділі юридичних осіб на юридичні особи публічного чи приватного права, замінивши при цьому критерій порядку їх створення.

Чи слід застосовувати цей критерій на законодавчому рівні разом із критерієм, що закладений у рамках ст. 81 ЦК України? Вбачається, що ні, оскільки матимемо невизначеність із приналежністю юридичних осіб

до юридичних осіб публічного чи приватного права, скажімо, у тому випадку, коли юридична особа створюється на підставі приватноправового акта, проте з певним публічним інтересом чи навпаки. У такий спосіб, по-перше, буде створюватись додаткова плутанина на практиці через віднесення тих чи інших конкретних юридичних осіб в одних випадках до юридичних осіб публічного права – в інших приватного права, а, по-друге, застосування кількох однопорядкових критеріїв поділу при класифікації одного і того ж явища навряд чи виведе на достовірну класифікацію.

Навіть якщо за категорією інтересу згрупувати юридичні особи на приватнокорисні та суспільно корисні, то все одно доведеться з'ясовувати правову природу установчих документів, специфіку прав засновників (учасників), особливості правового режиму майна та особливості цивільної відповідальності юридичної особи. Це означає, що для цивілістичної характеристики суті юридичної особи чи то приватного, чи то публічного права інтересу недостатньо.

В окремих ситуаціях, коли один із критеріїв буде випадати із загальної моделі бачення юридичної особи публічного права, як і будь-якого правового явища, цивілісти будуть змушені або вводити комплекс додаткових критеріїв, або вважати ту чи іншу ситуацію винятком із загального правила, яка, тим не менше, підтверджує його існування. Наведемо приклад. Юридична особа створена у розпорядчому порядку, проте з приватним інтересом, але усі інші цивілістичні ознаки (специфіка правоздатності, правовий режим майна, специфіка відповідальності відповідають конструкції юридичної особи

публічного права). Це означає, що і за основним критерієм, і за сукупністю додаткових критеріїв у такий юридичній особі превалює її приналежність до юридичних осіб публічного права.

Незважаючи на те, з яким інтересом діє та чи інша юридична особа, якщо вона вступає в цивільне правовідношення, на неї автоматично поширюються положення ЦК України, якщо інше не визначено законом (ст. 82 ЦК України).

Проте дослідження впливу інтересу при науковому пізнанні суті тієї чи іншої юридичної особи відіграє неабияке значення як додаткова ознака (підстава), і це повинно враховуватись на рівні актів спеціального законодавства, застосовувати категорію інтересу можна з цією метою.

Підсумовуючи, слід наголосити, що основним при розмежуванні юридичних осіб публічного та приватного права слід залишити критерій порядку створення. Додатковими критеріями моделювання суті юридичної особи публічного права виступають категорія інтересу, правовий режим майна, особливості відповідальності держави чи територіальної громади за її зобов'язаннями, вид цивільної правоздатності тощо. Такий підхід дозволить враховувати різні моделі поєднання основного та додаткового критеріїв при визначенні належності юридичної особи до юридичної особи публічного

або приватного права. При цьому варіанти поєднання зазначених критеріїв можуть бути такі :

1) якщо юридична особа створена на підставі публічно-правового акта та діє з суспільно корисним (публічним) інтересом, форма власності такої юридичної особи державна чи комунальна, засновник несе відповідальність за діяльністю такої юридичної особи, то такий набір ознак тільки додатково підтверджує приналежність непідприємницької юридичної особи до юридичної особи публічного права. Прикладом таких юридичних осіб виступають установи, фонди та інші юридичні особи, що побудовані на відсутності засад участі (членства);

2) якщо юридична особа діє на підставі приватноправового акта, проте з суспільно корисним інтересом (при цьому всі її ознаки відповідають сутності юридичної особи приватного права), то це не змінює приналежності юридичної особи до юридичної особи приватного права, виводячи на перше місце критерій порядку створення перед критерієм інтересу. Прикладом таких юридичних осіб, на нашу думку, виступатимуть релігійні організації та політичні партії;

3) якщо юридична особа створена у розпорядчому порядку, проте всі інші її кваліфікуючі ознаки відповідають правовій сутності юридичної особи приватного права, то така юридична особа є юридичною особою приватного права, оскільки набір усіх додаткових ознак витіснятиме у цьому випадку критерій порядку створення юридичної особи.

Зозуляк О. І.

**доктор юридичних наук,
доцент**

**доцент кафедри цивільного
права
ННЮІ**

Патронат як форма влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: роздуми над темою в розрізі дисертаційного дослідження **У. В. Романюк**

Донедавна інститут патронату в сімейному праві викликав значну кількість питань до його природи та законодавчого регулювання як у науковців, так і практичних працівників. Неодноразово висловлювалися пропозиції відмови від патронату, оскільки не вбачалось особливої його відмінності від таких форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, як опіка, піклування, прийомна сім'я. Крім того, наукові доробки таких авторів, як Н. А. Аблятіпова, О. І. Карпенко, Л. В. Лешанич, Т. М. Макійчук, Д. О. Маріц, О. В. Оніщенко, Ю. Ю. Черновалюк, С. Я. Фурса, С. І. Шимон, І. А. Яніцька, констатували необхідність вирішення питань місця патронату над дітьми в системі законодавства, вимог щодо особи патронатного вихователя, правового статусу учасників правовідносин у сфері патронату, правової природи договору про патронат (у тому числі його форми, змісту, суб'єктного складу), фінансування патронатних вихователів тощо.

Багаторічну та гостру науково-практичну дискусію щодо доцільності запровадження та подальшого функціонування інституту патронату над дітьми було знято розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року» № 1393-р від 23.11.2015 року.

Наступним кроком було прийняття Верховною Радою України Закону «Про внесення змін до де-

яких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми» 26.01.2016 року №936-VIII, яким передбачено здійснення заходів щодо запровадження послуги патронату над дитиною в рамках експерименту протягом 2016-2018 років.

У результаті прийнятого Закону глава 20 СК України «Патронат над дитиною» повністю змінює змістове навантаження цього інституту. Нормативними змінами законодавець фактично запровадив в Україні європейську модель короткострокового фостерного виховання (термінової фостерної сім'ї).

У той же час, доктрина сімейного права ще не поповнилася науковими дослідженнями поняття та юридичних особливостей патронату як сімейно-правового інституту відповідно до чинної нормативно-правової бази. Крім того, залишаються недостатньо обґрунтованими питання правової природи патронату, функціональне призначення, критерії класифікації патронату, критерії щодо визначення вимог, які ставляться до патронатного вихователя, визначення складних життєвих обставин, які є підставою для влаштуван-

ня дитини до сім'ї патронатного вихователя. Зазначені обставини свідчать про необхідність проведення глибоких наукових досліджень у зазначеній сфері.

Зважаючи на це, варто відзначити актуальність обраної автором теми дисертації, яка присвячена дослідженню поняття, правової природи, видів та функціонального призначення патронату над дітьми як форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, поняття, змісту та істотних умов договору про патронат.

За результатами вивчення дисертації можна відзначити, що детальний та аргументований розгляд окремих питань обраної тематики дозволив автору висловити певну кількість пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання досліджуваних відносин, з окремими з яких доцільно погодитися, а інші заслуговують на увагу, але потребують подальшого дослідження та обговорення. Серед позитивних моментів дослідження, котрі визначені в якості наукової новизни на схвалення та підтримку, заслуговують такі.

Науковою новизною відзначається передусім саме дисертаційне дослідження, оскільки наукові підходи щодо патронату в Україні викладені в такому ракурсі вперше.

Крім того, у дисертації автором повно та акцентовано досліджено основні теоретико-правові засади патронату над дітьми як форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування,

що, в свою чергу, дозволило здобувачці запропонувати авторський підхід до розуміння поняття «патронат над дітьми», «складні життєві обставини», «договір про патронат».

Заслугує на увагу сформульована здобувачем класифікація патронату над дітьми, зокрема за такими критеріями, як: підстави надання послуг патронату; ступінь зв'язку із патронатними батьками (вихователями); тривалість перебування дитини під патронатним вихованням; життєві обставини, через які дитина поміщується під патронатне виховання; рівень створення, регулювання та фінансування патронатних (фостерних) установ. Перелічені критерії класифікації, виведені із використанням практики застосування патронату в країнах Північної Америки, Європейського Союзу та ближнього зарубіжжя, дозволили більш повно розкрити сутність патронату над дітьми як форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також визначити місце сімейного патронату в Україні в системі європейського фостерного виховання.

Обґрунтованими видаються доводи У.В.Романюк, які свідчать про те, що батьки (законні представники) дитини є стороною договору про патронат над дитиною, у разі встановлення патронату над дитиною за їх згодою, а саме: нормативне визначення цього питання; батьки дитини зберігають усі права та обов'язки батьків, хоча частина цих прав на короткостроковий період передається патронатному вихователю, який повинен слідувати їх рекомендаціям; за батьками залишаються окремі обов'язки щодо спілкування з дитиною та її часткового утримання; таке влаштування є тимчасовим заходом, по завершенню якого

дитина повертається в сім'ю. Слід погодитися із пропозицією дисертантки щодо розширення переліку випадків, коли згода батьків (законних представників) дитини не потребується: коли батьків у судовому порядку визнано безвісно відсутніми чи триває процедура визнання їх такими; коли батьки за станом здоров'я не можуть надати згоду.

Небезпідставними є висновки здобувача про те, що на сьогодні немає єдиної наукової позиції щодо розуміння правової природи договору про патронат над дитиною, а також доводи автора про те, що договір про патронат над дитиною є самостійним цивільно-правовим договором, в основі якого лежить нематеріальне зобов'язання, а саме зобов'язання з виховання дитини та забезпечення її нормального фізичного існування. Указаний договір характеризується низкою ознак, що є спільними із іншими цивільно-правовими договірними конструкціями, зокрема із договором про надання послуг.

Наукову цінність та прикладну значимість мають досліджені та чітко сформульовані нормативно-правові особливості патронату в порівнянні з іншими формами влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Слушним є твердження У.В.Романюк про доцільність визначення мінімального віку дитини, коли вона може висловити свою думку щодо передачі її під патронат.

Разом із переконливим списком позитивних моментів дисертаційного дослідження, для об'єктивності експертизи представленої роботи потрібно відмітити наявність певних дискусійних моментів, щодо яких слід окремо висловити протилежне науково-обґрун-

товане бачення. До зауважень та спірних питань щодо змісту дисертації слід віднести наступні:

1) У п. 1 наукової новизни одержаних результатів дисертанткою запропоновано визначити передумови укладення договору про патронат над дитиною, а саме: матеріальні (наявність дитини, складних життєвих обставин у житті дитини, її батьків або інших законних представників, визначення органу опіки та піклування, на який покладено обов'язок з влаштування вищезазначеної дитини до сім'ї патронатного вихователя, наявність сім'ї патронатного вихователя) та правові (наявність сукупності правових норм, що регулюють питання патронату над дітьми в Україні). При детальному ознайомленні з аргументами У.В.Романюк, наведеними в тексті рукопису на підтримку висловленої позиції, відкритим залишається питання, яку наукову ціль (мету) переслідувала здобувачка, виокремлюючи матеріальні та правові передумови укладення договору патронату над дитиною. Крім того, керуючись виключно науковими аргументами автора дисертації, виокремлені в рукописі матеріальні передумови (наявність дитини, складних життєвих обставин у житті дитини тощо) видаються тотожними правовим передумовам, оскільки вони виписані в нормативних положеннях Сімейного кодексу України та Постанови Кабінету Міністрів «Деякі питання здійснення патронату над дитиною» від 16.03.2017 року та є нічим іншим як сукупністю правових норм, що регулюють питання патронату над дітьми в Україні. Розуміючи в цілому хід думок автора та керуючись Порядком створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини

в сім'ї патронатного вихователя, затвердженого постановою КМ України від 16.03. 2017 р. (далі – Порядок), логічним видається виокремлення матеріальних та процедурних передумов укладення договору про патронат над дитиною.

У Порядку чітко виписана процедура дотримання конкретних заходів, які мають передувати укладенню договору про патронат дитини, зокрема: пошук кандидатів у патронатні вихователі, первинний відбір кандидатів у патронатні вихователі, обов'язкове навчання кандидатів у патронатні вихователі та членів їх сімей, укладення органом опіки та піклування з кандидатом у патронатні вихователі договору про надання послуги з патронату над дитиною, прийняття органом опіки та піклування рішення про влаштування в сім'ю патронатного вихователя дитини. І як результат дотримання/вчинення всіх вище окреслених передумов створення сім'ї патронатного вихователя є укладення з патронатним вихователем договору про патронат над дитиною, що в свою чергу є підставою для влаштування та перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя як визначальна складова механізму організації діяльності сім'ї патронатного вихователя.

У цьому контексті варто звернути увагу на п. 10 Порядку, в якому в якості однієї з передумов укладення договору про патронат визначено укладення органом опіки та піклування з кандидатом у патронатні вихователі договору про надання послуги з патронату над дитиною. На жаль, У.В.Романюк невиправдано залишила поза увагою свого наукового пошуку цю неоднозначну договірну конструкцію, укладення якої передують укла-

денню договору про патронат. Структурно дослідження договору про надання послуги з патронату над дитиною виглядало б логічним в параграфі 3.2 рукопису «Передумови укладення договору про патронат».

2) В п. 2 наукової новизни У.В.Романюк висловлюється за практичну необхідність отримання письмової згоди дитини на влаштування її в сім'ю патронатного вихователя, якщо вона здатна її висловити, як умови, що повинна бути обов'язково врахована при встановленні патронату над дитиною. Крім того, у роботі обґрунтована доцільність визначення мінімального віку дитини, коли така згода обов'язково отримується, а також визначено шляхи вирішення питання, у випадку, якщо дитина не здатна самостійно висловити письмову згоду на її влаштування в сім'ю патронатного вихователя.

На сьогодні процедура одержання згоди дитини (якщо вона може висловити свою думку) у вигляді її письмової заяви прописана в Методичних рекомендаціях щодо запровадження послуги патронату над дитиною (Додаток 1 до листа Мінсоцполітики). Скоріш за все здобувачка висловлює думку про нормативне закріплення такої позиції в ч. 1 ст.254 СК України чи в постанові Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення патронату над дитиною» від 16.03.2017 року.

З іншої точки зору, практичного вирішення потребує ситуація одержання згоди при одночасному влаштуванні дітей, які є рідними братами і сестрами, або дітей, які виховувалися в одній сім'ї. Теоретично можна припустити ситуацію, коли хтось з дітей не висловить згоди на влаштування її у сім'ю патронатного вихователя.

Логічним видається питання, як в такій ситуації має діяти служба в справах дітей – чи можуть відповідні посадові особи діяти за аналогією з ч. 3 ст. 171 СК України і постановити рішення всупереч думці дитини, якщо цього вимагають її інтереси? У такому випадку доречним видається на рівні урядової постанови прописати алгоритм дій органу опіки та піклування в ситуації відсутності згоди однієї з дитини на влаштування її в сім'ю патронатного вихователя.

У цьому ж контексті хочеться зауважити, що одержання згоди дитини на її влаштування в сім'ю патронатного вихователя строком на 3 місяці видається в певній мірі спірною практикою, адже дитина на момент її влаштування перебуває в складних життєвих обставинах і патронатна сім'я є свого роду короткотерміновим «рятівним колом». Та й виходячи з аналізу Типового договору про патронат над дитиною патронатний вихователь зобов'язаний на час перебування в його сім'ї дитини взаємодіяти з працівниками служби у справах дітей (пп. 7 п. 2 Типового договору) та співпрацювати з батьками (пп.8 п. 2 Типового договору), що дозволяє стверджувати про наявність чітко прописаної конструкції забезпечення прав та інтересів дитини в патронатній сім'ї.

3) Неоднозначним видається висловлене в дисертації розуміння патронату над дітьми як таке, що здійснюється на професійній основі фахівцем-патронатним вихователем, як його особисте заняття з метою виховання, реабілітації та здійснення догляду над дитиною виховання, реабілітації та здійснення догляду над дитиною. При детальному ознайомленні з текстом роботи вбачається,

що У. В. Романюк не розкриває зміст таких пропонуваніх категорій, як «професійна основа», «фахівець-патронатний вихователь», «особисте заняття», як і не зауважує на тому, що таке трактування патронату над дитиною не узгоджується з положеннями ст. 252 СК України та п. 7 Порядку, у якому патронатним вихователем може бути громадянин України, який має досвід виховання дитини, що видається відмінним від категорій «професійна основа», «фахівець-патронатний вихователь».

Поза увагою автора залишилося питання статусності членів сім'ї патронатного вихователя, діяльність якого законодавець чітко пов'язує з особами, які проживають разом з ним.

4) У параграфі 3.3 дисертації «Зміст договору про патронат» автор зауважує, що істотними умовами договору про патронат над дитиною є підстави його припинення. При цьому в тексті рукопису У.В.Романюк перелічує підстави припинення договору з посиланням на ч.2, 3 ст. 253 СК України та п.11 Типового договору про патронат над дитиною),

не зупиняючись на детальній характеристиці підстав припинення дії договору. Проте актуальним у цьому контексті є питання можливості припинення договору з ініціативи дитини, яка не є стороною договору. Не вирішеними на сьогодні є й питання захисту від патронатного вихователя дитини, яка не досягла 14 років, та відповідальності патронатних вихователів за невиконання умов договору. Самообмеживши себе в аналітиці підстав припинення та розірвання договору про патронат над дитиною, здобувачка втратила можливість сформулювати авторську позицію щодо вирішення дискусійних питань з виходом на наукову новизну.

Попри цей перелік зауважень та спірних моментів вони не впливають на загальну позитивну оцінку реалізованої автором наукової роботи, її науковості та практичної значущості отриманих результатів. Окремі з цих висновків та тверджень можуть послужити підґрунтям для подальших наукових розвідок здобувачки.

Дисертація Романюк Уляни

Василівни є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому розкрито науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення конкретного для науки сімейного права завдання, а саме усунення правових проблем у механізмі правового регулювання відносин з патронату над дітьми.

Ураховуючи наведене, можна стверджувати про достатній рівень науковості та обґрунтованості висловлених авторкою в дисертації наукових суджень, положень, висновків і рекомендацій. Основні положення дисертації, належним чином були відображені в наукових працях, їх кількість відповідає встановленим вимогам. Висновки дисертаційної роботи містять необхідні ознаки наукової новизни та є авторськими. Підготовлені дисертанткою пропозиції можуть бути використані суб'єктами законодавчої ініціативи, службами у справах дітей, суддівського корпусу, а також викладачами.

Логвінова М. В.

*Заступник директора ННЮІ,
к.ю.н., доцент*

МОЛОДИЙ НАУКОВЕЦЬ

Проблеми реалізації права громадян брати участь у виборах

Реалізація конституційних прав громадян брати участь у виборах та референдумах є найбільш впливовими формами здійснення безпосередньої демократії в Україні. Результати волевиявлення населення саме через ці форми мають практичні наслідки, які полягають в обов'язковому виконанні органами влади України волі громадян. Але часті, безсистемні та необґрунтовані зміни, що їх зазнає Конституція і чинне законодавство України в сфері регулювання виборів і референдумів,

створюють проблеми в реалізації зазначених прав громадян.

Невдовзі українці зіштовхнуться із черговими виборами президента України, а також черговими виборами народних депутатів Верховної Ради України, саме тому висвітлення проблем реалізації прав громадян брати участь у виборах є досить актуальним.

У відповідності із статтею 38 Конституції України громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих

референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Закріплення цього права в Конституції України повністю відповідає міжнародним нормам, зокрема, передбаченому у п. «а» ст. 25 «Міжнародного пакту про громадянські і політичні права» положенню про право кожного громадянина без будь-якої дискримінації та без обґрунтованих обмежень брати участь у веденні державних справ як безпосередньо,

так і за посередництвом вільно обраних представників. Шляхом проведення виборів народ обирає своїх представників, наділяючи їх мандатом на здійснення його суверенних прав. Тому саме вибори є найважливішим інструментом легітимації державної влади. Воля народу за ст.21 Загальної декларації прав людини повинна бути основою влади уряду. Ця воля повинна виявлятися в періодичних і нефальсифікованих виборах [4]. Але проаналізувавши практику проведення виборів за останнє десятиліття, не можна не помітити тенденцію до політичної пасивності, що охоплює громадян України. До основних проявів такої політичної апатії перш за все відноситься свідоме ухилення громадян від участі у виборчому процесі. Причини такої пасивності можуть бути абсолютно різними: брак політичної культури, байдуже ставлення до владних державних струк-

тур, недовіра населення до чинної влади, негативне ставлення до політичної системи розчарування людей у політиці та в ефективності періодичного контролю за діяльністю влади у формі виборів, усвідомлення власного політичного безсилля.

У ході опитування громадської думки щодо виборчих правопорушень на замовлення Ради Європи задля дослідження причин та мотивації, які штовхають громадян України вчиняти дії всупереч виборчому законодавству причинами продажу голосів є бідність населення, намагання отримати бодай якісь вигоди від кандидата чи партії через розчарування в результатах будь-яких виборів, недостатнє розуміння того, що вважається підкупом виборців,

недостатність суспільного осуду тих, хто продає і купує голоси. Таким чином, проаналізувавши вищенаведені факти, можна виокремити такі проблеми реалізації права громадян брати участь у виборах в Україні: політична пасивність громадян, що проявляється в байдужому ставленні до владних державних структур, недовірі населення до чинної влади, негативному ставленні до політичної системи, розчаруванні людей у політиці та в ефективності періодичного контролю за діяльністю влади у формі виборів, усвідомленні власного політичного безсилля; бідність населення, намагання отримати бодай якісь вигоди від кандидата чи партії через розчарування в результатах будь-яких виборів тощо. Така політична байдужість громадян можуть призвести до суттєвого обмеження впливу народу на владу, а отже, й до виникнення проблем реалізації виборчих прав громадян.

Глеб Юлія-Віра
ПР-21

ТЕРИТОРІЯ ТВОГО РОЗВИТКУ

8 законів тайм-менеджменту

Контролювати час не так складно, як це може здатися на перший погляд. Це можна здійснити за допомогою прийняття рішень про те, що і коли необхідно зробити. При цьому мова не йде про жорсткий контроль режиму життя, що не допускає відхилень. Проводиться аналіз цілей, розставляються пріоритети, які потім трансформуються в конкретні завдання і програму дій. Завдяки цьому не тільки підвищується ефективність усієї діяльності, а й відкриваються нові резерви, наприклад, з'являється більше часу для відпочинку.

1. Закон Стіва Тейлора: Порядок ваших дій сильно впливає на ефективність.

Не треба займатися рутинною роботою, якщо в цей момент відчуваєте приплив сил, бадьорості і величезне бажання

творити. Відразу приступайте до своїх великих проєктів і творіть, творіть, творіть. І навпаки, коли ваша енергія закінчується – спробуйте за-

йнятися нудним і нецікавим перебиранням стопок паперів, інтернет-серфінгом та іншими монотонними заняттями.

2. Закон стагнації: При триманні певних результатів приріст ефективності знижується. Коли ви прагнете до якої-небудь мети і у вас на початковому етапі починає щось виходити, головне в цей момент не розслабитися. Якщо призупинитися або вирішити відпочити, тут же почнеться спад ефективності. Повернутися до колишніх результатів буде дуже важко. Тому не варто чекати моменту, краще крок за кроком рухатися до цілі. У такому випадку у вас не буде великого спаду продуктивності та мотивації.

3. Закон Генрі Лаборіта: У кожної людини є схильність, талант, особливість робити те, що їй приносить задоволення.

Якщо ви в повній мірі керуєтесь цим законом, якщо на питання: «Працюєш?», ви кажете: «Я не працюю, я займаюся улюбленою справою», - то це кращий варіант розвитку подій. Найчастіше люди працюють на роботі, що викликає в них лише нудьгу і роздратування. Вони ходять туди лише за зарплатою, не усвідомлюючи, що можуть заробляти своєю улюбленою справою. Звісно ж, такі люди малоефективні, а час просто проходить повз них. Проте в житті бувають ситуації, коли дійсно необхідно зробити щось, навіть якщо це вам не подобається. Але кінцевий результат зазвичай виправдовує всі ці труднощі.

4. Закон невідомого інтересу: Чим вищий ваш інтерес до якої-небудь справи або заняття, тим швидше тече час. Коли чимось по-справжньому захоплений, час летить непомітно. Тут головне не забувати: навіть якщо справа вам дійсно цікава, не треба впадати в крайнощі. Пам'ятайте, що у вас ще є сім'я, здоров'я, друзі та й, у кінці кінців, повноцінний сон теж важливий.

5. Закон Паркінсона: На будь-яку роботу витрачається саме стільки часу, скільки ви на неї відвели. Тобто, якщо ви вирішили, наприклад, написати статтю за один день, то й писати ви її будете один день. Ви можете виділити під одну справу цілий день, а можете зробити 10 справ лише в тому випадку, якщо точно запланували конкретний час на виконання кожної з них. Мовою сучасності це означає ставити «дедлайн» для кожної справи. Як тільки ви почнете використовувати обмеження за часом, ваш ККД збільшиться як мінімум у два рази. А це означає, що зроблених справ і часу стане у два рази більше.

6. Закон Парето: 20% ваших дій приносять цілих 80% успішних результатів.

Усі інші справи, які виробите в течії, припадають на 80% дій і призводять лише до 20% результатів. І ці 80% справ, які роблять більшість людей, забирають практично весь активний час їхнього життя. 20% з усіх ваших справ – це найголовніші завдання. Важливо правильно їх знайти, виділити і виконувати щодня.

7. Закон ABC аналізу: Розставляйте пріоритети.

У цій моделі справи діляться

на три типи: дуже важливі, менш важливі та маловажливі. Коли ми плануємо день, повинні включити в нього в обов'язковому порядку справи категорії А, кілька справ з категорії В і намагатися виключити справи категорії С.

Припустимо, треба написати звіт і сьогодні це справа категорії С. Але якщо ми будемо довго відкладати цю справу, вона поступово буде переходити в категорію В, а згодом - у ряд дуже важливих справ.

8. Закон делегування доручень: Ділимося повноваженнями.

Як би не хотілось вирішувати всі справи самостійно і керуватись правилом «краще за мене ніхто не зробить», постарайтесь максимально аутсорсити менш важливу роботу іншим компетентним людям. У добі 24 години, і це єдиний незмінний ресурс, тому використовуйте його на найважливіші справи. Кажуть, хороший підприємець віддає 80 % своїх завдань іншим людям, а потім шукає нових людей і віддає ще 20%.

**Сікора Вікторія,
ПР(м1) - 02**

ЗА МЕЖАМИ АУДИТОРІЇ

Вибори очима майбутніх юристів

Як усім відомо, у березні цього року для нас, як для юристів, відбудеться надзвичайна подія - вибори. І не тільки ректора ПНУ, але й глави держави.

Уже сьогодні (9 лютого) було оголошено остаточний список претендентів на пост глави держави, згідно з яким у нас є 44 кандидата. Важко сказати, що така кількість претендентів, - це позитивно. Більшість опитаних мною студентів не може назвати більше 7-10 кандидатів, і це нор-

мально. Знати усіх цьогоорічних кандидатів, я вважаю, нереально.

Різні інтернет-джерела дають абсолютно різну статистику, тому я вирішила провести опитування серед студентів нашого інституту. У так званий «топ 5» потрапив Зеленський Володимир, Порошенко Петро, Тимошенко Юлія, Шевченко Олександр, Гриценко Анатолій. Переважно студенти перших-других курсів хочуть бачити президента - Зеленського Володимира. На питан-

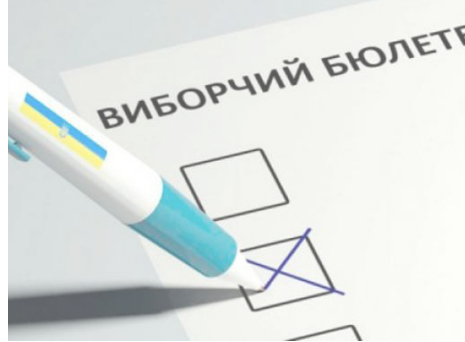
ня «як коміку вдасться керувати державою?» вони відповідають: «Добре, що не якийсь правопорушник чи крадій». Свій вибір більшість ґрунтує на тому, що у Зеленського Володимира є юридична освіта та «добре почуття гумору». Що стосується Петра Порошенка, то тут думки студентів розходяться. Дехто вважає, що він молодець і його роботу протягом попереднього терміну можна похвалити через велику кількість нових реформ.

Інша ж половина говорить, що значних змін не відбулося і усі ці реформи були тільки поверхневими. Результат таких реформ привів тільки до більшого хаосу...

Що стосується Тимошенка, то деякі студенти вважають, що їй потрібно дати шанс. Жінка - президент для України щось новеньке, і якщо вірити її передвиборчій кампанії, то нас чекає шлях до ЄС. Щодо Гри-

ценка і Шевченка, то студенти

старших курсів вважають, що у цих людей є потрібні знання та

ресурси для того, щоб змінити ситуацію в нашій державі....

Меншість опитаних визнали, що не планують голосувати і не бачать гідного кандидата. Що ж, це доволі сумно, тому що ми як ніхто повинні розуміти всю важливість нашого голосу. Дякую всім, хто взяв участь в опитуванні.

Вовк Вікторія
ПР-22

Як відзначають День Святого Валентина в різних країнах?

Традиція дарувати цього дня подарунки міцніла й міцніє з кожним роком, але якщо в нас усе просто: валентинки, подарунки чи романтичний вечір з другою половинкою, то в деяких країнах світу є багато цікавих традицій.

Валентинів день в Англії та Шотландії в старовину супроводжувався таким звичаєм. Молоді люди клали до мішечка відповідну їхньому числу кількість квіток з позначеними на них іменами молодих дівчат. Потім кожен мав один такий квиток. Дівчина, ім'я якої діставалось таким чином молодій людині, ставала на наступний рік його «Валентиною», а він — її «Валентином». Це передбачало на цілий рік відносини між молодими людьми, подібні до тих, що, за описом середньовічних романів, були між лицарем та його «дамою серця». Про цей звичай згадує у своїй знаменитій пісні шекспірівська Офелія. Ймовірно, він є ще дохристиянського походження. Ще донині Валентинів день у Шотландії та Англії дає молоді привід для різноманітних

жартів та розваг. В Англії існувало повір'я, за яким перший хлопець, якого зустрічала дівчина 14 лютого, повинен був стати її Валентином — хоче вона цього чи ні. Але дівчата знайшли вихід із ситуації: цього дня вони гуляли з зав'язаними очима. Італійці в

День святого Валентина вважають своїм обов'язком дарувати коханим солодощі. В Італії цей день так і називають — «солодкий». Поляки цього дня відвідують Познань. Там, за повір'ям, лежать моці святого Валентина, а над головним престолом висить його чудодійна ікона. Поляки вірять, що проща до неї допомагає в любовних справах. У пристрасних французів у День святого Валентина прийнято дарувати коштовності,

а в романтичній Данії люди посилають один одному засушені білі квіти. Німці вважають Валентина покровителем психічно хворих, прикрашають у цей день усі лікарні червоними стрічками, а в каплицях проводиться спеціальне богослужіння.

У Японії на День св. Валентина жінки і дівчата дарують чоловікам і хлопцям солодощі, переважно шоколад. Хоча це «свято закоханих», подарунки отримують не лише коханці, але й начальники чоловічої статі від підлеглих.

Останніми роками День Святого Валентина набув і політичного звучання. Він був у Саудівській Аравії офіційно заборонений, причому під страхом великих штрафів. Також заборона щодо святкування Дня святого Валентина спостерігається і в Ірані. У 2004 році радикальна група індуїстів «Шив Сена» демонстративно спалювала «валентинки» в Мумбаї.

Харішин Марія
ПР-31

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА
ПРАВНИЧА АГЕНЦІЯ

Приватне підприємство
«Івано-Франківська Правнича Агенція».

Основним напрямом роботи є обслуговування компаній малого та середнього бізнесу, що працюють в сфері електроенергетики та дотичних сферах.

Місцезнаходження:

76018, місто Івано-Франківськ,
вул. М. Грушевського, буд. 35
Тел /0342/ 72-47-97,

Надворі вже скоро весна, сяє сонце, у повітрі витає аромат кохання. Але багато хто з нас відчуває не підйом сил, а слабкість, поганий настрій, у тому і драгівливість. Звичайно, такий стан можна обумовити недостатчею вітамінів і сонячного тепла після довгої і холодної зими. Але що робити, коли проблема зовсім в іншому?

Деякі фахівці вважають, що вся справа в біоритмах, яким підкорюється і в яких живе вся планета. Саме тому в різні сезони в нас буває різне самопочуття, змінюється емоційний фон. Загалом усі депресії можна поділити на два види. До першої категорії можна віднести депресії, спричинені браком енергії. Можливо, ти виснажений через написання наукової чи курсової роботи, можливо, недосипаєш через нічний підробіток або просто цілими днями і ночами наповнено вчишся, і всі твої думки зайняті лише одним - ти не маєш часу розслабитися, зустрітися з друзями чи просто виспатися, тому й депресуєш. Якщо справа

саме в цьому, то вихід досить простий. Тобі треба просто пошкодувати себе і нарешті відволіктися, виспатися і поспілкуватися з друзями. Це допоможе тобі покращити свій настрій.

Депресії другого типу спричинені тим, що енергії дуже багато, але ти не знаєш, куди її прилаштувати. При цьому людина почуває себе так, як почував би балон із стиснутим повітрям, готовий от-от вибухнути.

Безперечно, кожна депресія потребує кардинальних заходів і рішучих дій. І так, почнемо!!!

1) Ендорфіни. Це гормони задоволення, максимальна кількість яких виробляється організмом, коли ти закоханий. Отже, закохуйтеся, насолоджуйтеся цим чудовим почут-

тям, адже весняна пора прекрасно підходить для цього))).

2) Спорт. При регулярних заняттях уже перші 30 хвилин виконання вправ дають позитивний ефект у боротьбі з депресією. Дослідження показали, що година тренувань покращує ваш настрій на 12 годин.

3) Харчування. Усім відомо, що поїдання шоколаду стимулює вироблення в головному мозку нейромедіаторів і настроїв миттєво поліпшується, хоча цей ефект і є короточасним. Окрім цього, пам'ятайте, що поїдання смаченького може призвести до зайвих кілограм, що в свою чергу стане причиною нової депресії.

І на закінчення хотілося б сказати, що найкращий спосіб лікувати хворобу – не допускати, щоб вона до тебе причепилася. Отже, якщо не хочеш у майбутньому «хворіти», терміново шукай вихід своїй енергії або роби так, щоб не перевантажувати свого організму.

Харишин Марія

ПР-31

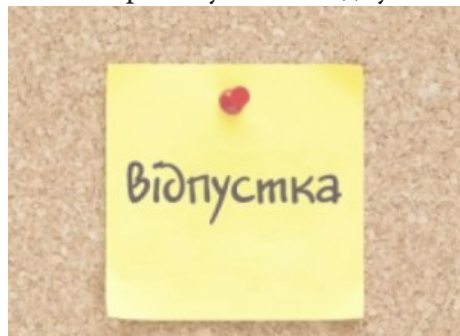
Відпустка – найсолодша пора

Відпустка- найсолодша пора, яка може бути як влітку, так і взимку. Кожен студент важко працює над здобуванням знань і на канікули йде як у відпустку.

Повернутися до роботи після тривалої перерви буває дійсно складно. Мільйони людей у всьому світі навіть страждають від стресу, який психологи називають «постсвятковий синдром». Це особливий вид стресу, який може з'явитися після особливо приємного і розслабляючого періоду нашого життя.

У відпустки є одна негативна особливість: вона коли-небудь закінчується! І справа не в тому, що доводиться знову занурюватися в повсякденні клопоти (робота в принципі повинна бути в радість, а не тягар). Склад-

ний сам процес повернення до своїх обов'язків. Адже позаду залишаються тривалий сон та інші атрибути відпочинку. І тут виникає питання: як налаштуватися на роботу після відпустки?

Насправді досягти цього набагато простіше, ніж ви думаєте. І ми розкриємо декілька секретів, які дозволять не тільки повноцінно відпочити, але й увійти в ритм трудових буднів з мінімальними втрата-

ми. Отже, як почати працювати після відпустки? Психологи надають тільки три поради:

По-перше, щоб повернення до роботи було легшим, потрібно правильно розпланувати відпустку.

Перш за все до відпустки потрібно завершити всі справи і не братися за нові завдання, щоб потім вас на відпочинку не смикали колеги по телефону і месенджером. У відпустці постарайтеся максимально відволіктися від роботи, тільки так можна повноцінно відпочити.

По-друге, повертайтеся на роботу правильно.

Не потрібно вдаватися до прокрастинації, відразу ж вливайтеся в роботу. Розставляйте пріоритети і намагайтеся

не виходити за дедлайни. Чим більш упорядкований графік ви собі складете, тим легше буде налаштуватися на роботу.

По-третє, дотримуйтесь режиму сну і правильного харчування.

Щоб не розгубити весь заряд енергії, отриманий під час відпустки, у перші ж дні на роботі та навчанні потрібно вести максимально здоровий спосіб життя. Перш за все налагодити

режим сну, спати потрібно не менше 7-8 годин на добу, і бажано лягати спати до півночі.

Більше гуляйте, ходіть пішки, робіть нескладну зарядку. Гіподинамія – ось що змушує людину почувати себе втомленою, навіть якщо вона цілий день проводить в сидячому положенні. Легка їжа, побільше зелені, овочів, фруктів. І ніяких щедрих застіль з алкоголем.

Отже, користуйтеся даними порадами, і, впевнена, що налаштуватись на робочий ритм стане набагато легше.

А ми щиро бажаємо вам більше відпусток, активних робочих днів, і нехай ваша робота приносить тільки приємні емоції. Успіхів у всіх починаннях!

Вікторія Яшан
ПР-31

You Only Live Once

- доступні ціни
- центральна частина міста
- групові та індивідуальні заняття
- підхід до кожного слухача
- можливість складання екзамєну **PTE General**

вул. Бельведерська, 19 +38 095 00 51 444; +38 067 32 38 039 www.yolo.if.ua

тел. 50-30-95

Partner GROUP

- Широкий асортимент шкільного приладдя
- Найбільший вибір якісних канцтоварів
- Побутова хімія
- Господарські товари
- Дитячі іграшки
- Сервісне обслуговування організацій
- Індивідуальний підхід до кожного покупця
- Гнучка система знижок
- Доставка канцтоварів безкоштовна

НАШІ МАГАЗИНИ: вул. Гординського, 4
вул. Вовчинецька, 225 ТЦ «Велес»
вул. Хоткевича, 63А ТЦ «Кошик»
ГУРТІВНЯ КАНЦТОВАРІВ: вул. Ребета, 3

м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 1

PASAGE GARTENBERG

РЕЗЕРВУВАННЯ МІСЦЬ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 095 175 9000

FRIDAY

HOUSE MUSIC, R&B
DJ KUVIK, DJ KALASHNIKOV, DJ QUE PASO
DJ'S SHOW

PARTY

ENTER - 50 GRN FACE CONTROL & DRESS-CODE ЗАМОВЛЕННЯ СТОЛИКІВ: 095 175 9000

[pasagegartenberg](#) [www.passage-gartenberg.com](#) [pasage_gartenberg](#)

м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 1

PASAGE GARTENBERG

РЕЗЕРВУВАННЯ МІСЦЬ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 095 175 9000

YAN ZAPOLSKY
QUE PASO
KUVIK
CYBOTA

DIGITAL SATURDAY
SASHA PORVALOV
KALASHNIKOV

9.03
Stage Rockers

ENTER - 50 GRN FACE CONTROL & DRESS-CODE ЗАМОВЛЕННЯ СТОЛИКІВ: 095 175 9000

[pasage_gartenberg](#) [www.passage-gartenberg.com](#) [pasage-gartenberg](#)

SONO

8

March PARTY

• БЕЗКОШТОВНЕ КАРАОКЕ •
ФОТОВОХ • ФОТОЗОНА • DJ • СМАЧНІ КАЛЬЯНИ

START 21:00
08/03/2019

НОМЕР ДЛЯ БРОНЮВАННЯ СТОЛИКІВ:
0991636237

📍 ГАЛИЦЬКА, 51А
📷 @SONO_IF